

ARKEOLOGISK OVERVÅKING AV KJELLERGRAVING:

Skagen 9, Stavanger

Hill, David

Tittel Arkeologisk overvåking av kjellergraving: Skagen 9, Stavanger	Rapporttype/nummer NIKU Oppdragsrapport 25/2021	Publiseringsdato 22.09.2021
	Prosjektnummer 1021965	Oppdragstidspunkt 15-16/02/2021
	Forsidebilde Bilde SF211786 av Skagen 9 t.h. sett mot ØNØ. Hill, NIKU.	
Forfatter(e) Hill, David	Sider Skriv inn antall sider	Tilgjengelighet Åpen
	Avdeling Arkeologi	

Prosjektleder Rory Dunlop
Prosjektmedarbeider(e) David Hill
Kvalitetssikrer Rory Dunlop

Oppdragsgiver(e) AS Vaagen 9

<p>Sammendrag</p> <p>I forbindelse med gravearbeid i kjelleren ved Skagen 9, Stavanger ble det utført en arkeologisk overvåking av gravearbeid. Det ble ikke observert spor etter automatisk fredede kulturminner under overvåkingen, bare påførte masser over geologiske lag.</p>

<p>Emneord</p> <p>Middelalderbyen Stavanger, Kjellergraving, Overvåking, Geologiske lag</p>

Avdelingsleder

Lise-Marie Bye Johansen

Innholdsfortegnelse

1.1	Bakgrunn	5
1.2	Tiltakets omfang	5
1.3	Metode og gjennomføring.....	7
1.4	Resultater og konklusjon	10

1 Bakgrunn

Haga & Grov AS Sivilarkitekter MNAL på vegne av AS Vaagen 9 søkte Rogaland fylkeskommune om dispensasjon fra Lov om kulturminner av 9. juni 1978 (kml) for tiltak på eiendommen Skagen 9, Stavanger kommune. Rogaland fylkeskommune mottok den opprinnelige søknaden 21.9.2020, og en ettersending 13.10.2020 etter at Rogaland fylkeskommune hadde foretatt en befaring 2.10.2020 for å få saken bedre belyst. 20.10.2020 mottok NIKU Distriktskontor Bergen anmodning fra Rogaland fylkeskommune (saksnr. 2020/62619-5) om faglig tilrådning, og tilrådingen ble sendt 23.10.2020 (110/20/554.1/ARD). 4.11.2020 mottok NIKU distriktskontor Bergen anmodning fra Rogaland fylkeskommune (saksnr. 2020/62619-9) om utarbeidelse av forslag til prosjektplan og budsjett i tråd med NIKUs faglige tilrådning om arkeologisk granskning i forbindelse med det omsøkte tiltaket. Prosjektplanen ble levert den 11.10.2020 og vedtatt av Rogaland fylkeskommune den 12.11.20 (saksnr: 2020/62619). Riksantikvaren vedtok budsjettet den 11.12.2020 (saksnr: 20/12280-3).

2 Tiltakets omfang

Oppdraget omfattet arkeologisk overvåking av gravearbeid i kjelleren til eiendommen Skagen 9, Stavanger (Figur 1). Med bakgrunn i dokumenterte observasjoner og funn av middelalder karakter ved Skagen 3 og 7 ble potensial for at tiltaket kunne komme i konflikt med fredede rester av Middelalderbyen Stavanger (kulturminne-ID88461) vurdert som høyt.

Arbeidet ble beskrevet i søknaden slik (Figur 2):

- *Å grave ut dagens kjeller i Skagen 9 med mellom 75-85 cm dybde fra topp av dagens gulvnivå (ned til kote + 2,15 i øvre kjeller, og kote +0,65 i nedre kjeller).*
- *I tillegg søkes det om å utvide kjelleren i det som tidligere har vært bakgård. [Ifølge opplysninger fra søkeren er dette området gravd ut tidligere for å føre opp påbygg, men er så blitt fylt igjen.] Her skal det graves ut til samme nivå som i nedre kjeller.*
- *Det skal også etableres en ventilasjonssjakt som vil føre til et dypere graveomfang, inntil 1,2 m (kote +1,7) i deler av øvre kjeller.*

Tiltaksområdet utgjør totalt ca. 225 m². Det er gjerne mulig at under det eksisterende gulvet går det grøfter fra toaletter og teknisk rom ut til Skagen, men det foreligger ingen oversikt over slike.

Figur 1. Kartutsnitt som viser Stavanger sentrum med Skagen 9 avmerket i rødt.

Alle målinger ble gjort manuelt med målebånd og tommestokk basert på høyde under tak og fra veggene. Høydedata.no ble benyttet for å få nøyaktig kotedata fra fortau utenfor bygningen, og dybdene omregnet ut fra observasjoner i felt.

Figur 3. Kartutsnitt som viser sjaktene avmerket i blått.

Figur 4. Foto SF211786 Øvre kjeller gravd ned til avtalt nivå.

Figur 5. Foto SF211786 Nedre kjeller gravd ned til avtalt nivå.

4 Datering & funn

Verken gjenstander eller dateringsprøver ble samlet inn.

5 Bevaringstilstand

Det ble ikke registrert avsetninger med organisk innhold. Dermed blir det ikke aktuelt med noen diskusjon av bevaringstilstand.

6 Konklusjon

Det er sjeldent at kjellere i hjertet av middelalderbyen blir gravd til slike dybder, og man var spent på hva gravearbeidet ville frembringe. På forhånd var det vurdert at det var potensial for tilstedeværelse av middelalderse kulturlag, basert på observasjoner fra tidligere undersøkelser i nærområdet. Ut fra fraværet av bevarte kulturlag – og til og med omrotet eldre materiale – konkluderes det at den opprinnelige anleggelsen av kjelleren må ha medført fjerning av samtlige eventuelle rester fra den middelalderse bosetningen.

7 Summary

In mid-February 2021, an archaeologist attached to the Bergen office of the Norwegian Institute for Cultural Heritage Research (NIKU) conducted a watching brief in connection with excavation work in the property Skagen 9, Stavanger. No archaeological remains under statutory protection were uncovered, just modern fill over geological deposits.

8 Dokumentasjon (NIKU)

Fotoliste

Foto nr	Dato	Motiv	Sett mot	Fotograf
SF211786	16.02.21	Skagen 9 t.h. under renovering	ØNØ	David Hill
SF211787	16.02.21	Øvre kjeller gravd ned til avtalt nivå	N	David Hill
SF211788	16.02.21	Nedre kjeller gravd ned til avtalt nivå	S	David Hill

Norsk institutt for kulturminneforskning er et uavhengig forsknings- og kompetansemiljø med kunnskap om norske og internasjonale kulturminner.

Instituttet driver forskning og oppdragsvirksomhet for offentlig forvaltning og private aktører på felter som by- og landskapsplanlegging, arkeologi, konservering og bygningsvern.

Våre ansatte er konservatorer, arkeologer, arkitekter, ingeniører, geografer, etnologer, samfunnsvitere, kunsthistorikere, forskere og rådgivere med spesiell kompetanse på kulturarv og kulturminner.

www.niku.no

NIKU Oppdragsrapport 25/2021

NIKU hovedkontor
Storgata 2
Postboks 736
Sentrum
0105 OSLO
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Tønsberg
Farmannsveien 30
3111 TØNSBERG
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Bergen
Dreggsallmenningen 3
Postboks 4112
Sandviken
5835 BERGEN
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Trondheim
Kjøpmannsgata 1b
7013 TRONDHEIM
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Tromsø
Framsenteret
Hjalmar Johansens
gt. 14
9296 TROMSØ
Telefon: 77 75 04 00